

יום	יום לחדש	יום מזהר	ליקוטי הלכות ה"ד	ליקוטי מוהר"א	משנה ברורה ה"א	עלים לתרופה	שולחן ערוך דושן משנה
שבת	ה'	פ"ט.	קנו	חזרה	ח"א-רלב	ח, ט.	
א	ט'	פ"ט:	קנה	כב.	רלב-רלד	י, יא.	
ב	י'	צ.	קנט	כב:	רלה-רלו	א, ב.	
ג	יא'	צ:	קס	כנ:	רלה-רלח	ג, ד.	
ד	יב'	צא.	קסא	כנ:	רלש-רמ	ה, ו.	
ה	יג'	צא:	קסב	כד.	רמא-רמב	ז, ח.	
ו	יד'	צב.	קסג	חזרה	רמג-רמד	א, ב.	

בקרני אזהר

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

315 | פרשת אחו"ק | ח' אייר תשפ"ג

וְאֶבְדֶּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים

שלא לילך בחוקות הגויים ולהתרחק מהם בתכלית הריחוק ושלא להתדמות להם" כי "מי שמתחבר עם הגויים ומתדמה להם ח"ו יכול להיתפס ברשתם עד שיהיה נתפס בבחינת הקליפה שהוא בחינת חוקות הגויים שהוא כולו רע ח"ו, וכשנופל לשם אזי אין סומך בידו ח"ו, מאחר שאין שם שום ניצוץ דקדושה ושום טוב כלל" (ליקוטי הלכות, פורים ד, א).

זה נראה כלפי חוץ כהנהגה חיצונית גרידא, אבל הארס הפנימי הטמון בכך עמוק מאד מאד, פי כמה מדבר שכלי שכולם מבינים את הרע שבהם, ועל כן אנו צריכים להתבדל ולהתרחק בכל יכלתנו מכל הקשור להם, גם אם זו הנהגה והסכמה חיצונית בלבד.

ובמקום נוסף מוסיף על כך מוהר"ג דבר מבהיל: התורה הקדושה על כל מצוותיה ניתנה לנו כדי לבנות ולכוון בלבנו את האמונה הקדושה, וכמו שכתוב 'כל מצותיך אמונה'. התורה והמצוות הינן תרופות נגד כל סוגי האפיקורסות ובלבולי האמונה והקושיות הנכנסים בלב האדם. וכידוע שישנם שני סוגי כפירות ואפיקורסות ר"ל; ישנן קושיות שיש עליהם תירוץ שכלי, ולעומת זה יש קושיות הבאות מן החלל הפנימי שאין עליהם תשובה שכלית, ורק באמונה גמורה וביטול מוחלט אפשר לעבור עליהם (ראה בלקו"מ ח"א ס"ו ס"ב וס"ד). וכנגד שני אלו ניתנו לנו ה'חוקים' וה'משפטים'; המשפטים שיש בהם טעם ושכל ונעודו לרפא את תחלואי הכפירות שיש בהם טעם שכלי, ואילו החוקים שאין בהם טעם תכליתם לתת ארוכה לכפירות שאין בהם טעם, שכאשר "אנו מקיימים אותם באמונה לבד, על ידי כח אלו המצות נתחזקה האמונה אצלנו ויש לנו כח לגרש ולבטל ולבער מאתנו כל הקושיות והאפיקורסות הנמשך מחלל הפנימי ששם אין שום שכל" (שם, חוקות העכו"ם ג).

ועל כך נצטוונו להתרחק ולהתבדל מחוקות הגויים, כי חוקות אלו שכאמור אין בהם טעם שכלי הם הגורמים שיתעררו ח"ו בלב הקושיות ובלבולי האמונה והאפיקורסות מאותו סוג חמור ואיום שאין עליו תשובה, "וציוונו השי"ת להתרחק מחוקותיהם בכל הרחקות בכל התנועות והמלבושים, כי אנו צריכים להתרחק מאד מחוקותיהם שהם ההנהגות שלהם שאין להם שום טעם, כדי שלא יתאחו בנו ח"ו האפיקורסות והכפירות הנמשכין מחלל הפנימי שאין בהם שום שכל שמשם נמשכין כל חוקותיהם" (שם).

והפלא מתעצם שבעתים: לא די שזה גורם פגמי אמונה חמורים חלילה, אלא זה מה שגורם שתאוות הגויים ישלטו באדם אף כנגד דעתו ושכלו. שכן: "כפי מה שמרחק עצמו מחוקותיהם ואמונותיהם הכוזביות, כן הוא רחוק מתאוותיהם. ועל כן אסרה תורה ללכת בחוקותיהם, כגון מנהגיהם ודרכיהם אף על פי שאין בהם שום איסור ולא עבודה זרה, רק מאחר שהעכו"ם עשו להם חוק זה, בוודאי הוא שייך לתאוותיהם, על כן אסור לישראל באיסור חמור" (ריב"ת ה, מה).

הבה נתבדל מכל הלכות הגויים, ונתרחק מכל אותם פושעים "ההולכים בדרכי הגויים ובמנהגיהם הן בענייני הדירות וכלים ובמלבושיהם ובכל תנועותיהם" (שם, תולדות ז, ז), ואז נהיה בחלקו של הקב"ה לזכות להתקדש ולהיטהר בקדושה של מעלה כראוי לבני ק-ל ח"י.

הוא יודע שזה לא טוב, הוא מבין את גודל ההפסד שהם גורמים לו בנפשו, אולם בפועל אינו משתחרר מהם. תבערת את זרה בוערת בקרבו, תאוות שאינם שייכים כלל לבר ישראל עובד ה' שולטים בו. מדוע אינו מתגבר?! מדוע הוא הולך אחר מדוחי לבו?! הלא השכל מכריח שלא לעשות זאת. אין לו הסבר, בלי טעם ובלו סיבה מספקת, זוהי המציאות שמובילה אותו.

האם יש רע בכך שהוא יקנה לעצמו נעליים עם שרוך מסויים הנהוג כיום לפי האופנה (מאד"ע)?! האם יש פגם בכך שהוא ירכוש לעצמו בגד או כלי כפי מה ש'הולך' היום?! התפיסה האנושית המצומצמת לא רואה בפעולות כאלו משהו חמור, אדרבה, זה אפילו מוצא חן בעיני אחרים. אבל התורה הקדושה שממנה הושת העולם, ידעה את סוד הבריאה ואת כוחות ותכונות נפש האדם, והיא מזהירה אותנו אזהרה חמורה: באם האופנה (המאד"ע) הזאת התחדשה אצל הגויים, חובתנו להתבדל מכך ואסור לנו ללבוש זאת באיסור חמור.

הרמב"ם (בהלכות ע"ז פ"א) פוסק: "אין הולכים בחקות הגויים ולא מדמים להן, לא במלבוש ולא בשיער וכיוצא בהם, אלא יהיה הישראל מובדל מהן וידוע במלבושו ובשאר מעשיו, וכן הוא אומר, ואבדיל אתכם מן העמים".

פסוק זה שנאמר בסוף פרשתנו (פרשת קדושים) הנו יסוד עצום בקשר שלנו עם ה' יתברך; כל ההשגחה המיוחדת על עם ישראל מותנית ועומדת בהבדלה זו שאנו מבדלים עצמנו מתהלוכות חיי הגוי, וכפי שרש"י מביא שם מחז"ל: "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי - אם אתם מובדלים מהם הרי אתם שלי, ואם לאו הרי אתם של נבוכדנצר וחביריו", כל הגלות המרה בה נמסרנו לידי האומות הרודים בנו באכזריות נוראה היא תוצאה מכך שלא שמרנו על הבדלה זו.

ואם בעינינו נדמה ששרוך נעל או בגד מסוים או הנהגה פלוגית אין בכך כלום, הרי שבעיני השי"ת זה כל כך חמור עד שזה מחייב את כל הגלות המרה. שכן, "אסור לישראל להידמות להם אפילו ברצועות המנעל, שאם היה דרכם לקשור כך ודרך ישראל בענין אחר, או שהיה מנהגם להיות להם רצועות אדומות ושל ישראל שחורות, אסור לישראל לשנות, ומזה ילמד כל אדם לפי מקומו ושעתו" (קיצור שולחן ערוך, ג-ב), כל התדמות גורמת לשבירת ההבדלה ההכרחית כל כך, ולסופה מי ישורנה.

מוהר"ג מגלה לנו מעט מן הטמון בחומרת הבדלה זו: 'חוק' פירושו דבר שאין בו טעם, מדוע היתה עיקר אזהרת התורה שלא ללכת ב'חוקות' הגויים, כלומר, בהנהגות ומוסכמות שהחליטו הגויים ביניהם ללא טעם שכלי אלא מפני שכך מצא חן בעיניהם עתה - כדוגמת כל הנהגות האופנה שאין בהם שום טעם שכלי?! לפי שהנהגות אלו "הם כסילות ורע גמור ואין שם שום טוב ושום שכל ושום ניצוץ של הקדושה", ועל כן "התורה הזהירה אותנו

דבר המערכת

כל ראש לחלי וכל לבב דווי על מלאות שבעים וחמש שנות 'גלות בתוך גלות', ועומק צער השכינה ע"י שלטון רשע המבקש לעקור כל היקר והקדוש ולנתק אותנו מחיינו הנצחיים חלילה, באזורים "ככל הגויים בית ישראל". רק לאחרונה התעצמה האפילה בהתגברות גזירת גיוס בני הישיבות, והטלת שאר כבלי החנק על צוואר היהדות החרדית באכזריות נוראה. לב כל מבקש ה' הייתה נשואה בתפילה מעומק הלב ביום המור והנמהר לביטול מלכות הרשעה במהרה, וְהִשְׁבַּת כבוד מלכות שמים למקומה, בעגלא ובזמן קריב.

רק בכוחו של אותו זקן דקדושה שחזק אותנו כל כך שכל ירידה היא לתכלית העליה, יכולים אנו להתחזק ולהמשיך לצפות שכל הרשעה כולה כעשן תכלה, כי תעביר ממשלת זדון מן הארץ, ותמלוך אתה ה' לבדך מהרה על כל מעשיך בהר ציון משכן כבודך.

ומענין לענין, בשבת 'פרשת קדושים' שאנו עומדים בה, מְצַוֵּה אותנו התורה הק' להוסיף משמרת למשמרת בגדרי הקדושה, ומה הכרחיים הם הדברים בתחילת הקיץ כאשר הרחוב הופך למלכות מסוכנת רח"ל הבה נאחז את כלי הקרב של איש הישראלי לצעוק ולהתחנן להינצל מכל פגם בגדרי הקדושה. מלכות הרשעה שמה לה למטרה לבטל את יסודי הקדושה בכל המישורים, וכנגד זה נתעצם ב'סור מרע ועשה טוב' בקדושה; נוסף בגדרי הקדושה וגם נוסף כיסופים לכיסופנו 'לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה', כי על כן הקדושה היא הכלי לקבלת התורה (ראה לקו"מ ס"ו לו) והיא הקשר הנצחי שלנו לחיי החיים.

"ועיקר תיקון הקדושה הוא צעקה ותפילה ושיחה והתבודדות בינו לבין קונו, שצריכין לצעוק הרבה לה' יתברך במסירת נפש עד שכמעט תצא נפש! כי עיקר תיקון הקדושה הוא על ידי צעקה הרבה לה' יתברך" (ליקוטי הלכות, יין נסך ד, ט).

העורכים

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

לאחר שרבונו ה' אצל הרב הקדוש רבי ה'רש לייב מאליק זי"ע"א, אמר רבי ה'רש לייב לאנשיו על רבנו: "קלוג איז ער, אזי ו'תחם מקל האדם' איז אויף איהם קארג צו זאגין!" = "תחם הוא כל כך, עד ש'להמליץ' עליו את הפסוק ו'תחם מקל האדם' אינו מספיק".

(שיח שרפי קודש)

כאשר קאה את הגוי!

ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם

כשהודי עולה ויושב בארץ ישראל, ארץ הקודש, הרי הוא 'נאכל' למהותה הקדוש של הארץ, ומועיל לו מאד לעבודת ה'.

אך כל זה, אם רצונו לזכות להתקרב להשם יתברך, אך אם אין רצונו כלל לעבוד את ה', ובא לארץ ישראל ללא כוונה קדושה, אין מועילה לו קדושת הארץ.

מי שכוונתו לשמים באמת, שנוסע לארץ ישראל כדי לשוב על ידי זה להשם יתברך, בוודאי תועיל לו ארץ ישראל מאד. כי על ידי זה שנכנס לארץ ישראל על ידי זה לבד נכלל אצלה ונתהפך למהותה הקדוש, ועל כן אפילו המהלך ארבע אמות בארץ ישראל וכו'. אבל אם אין רצונו כלל בשביל עבודת ה' ללכות הרע שלו, מה יועיל לו ישיבות ארץ ישראל, כי היא מקיאה אותו בבחינת כאשר קאה וכו' (ליקוטי עצות, ארץ ישראל ג').

מתי מועילה ההתקרבות לצדיק?

ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם

כשם שהוא לגבי ארץ ישראל, כך הוא לגבי ההתקרבות לצדיק.

כשהאדם מתקרב לצדיק, הרי הוא 'נאכל' למהות הצדיק, אך כל זה תלוי ברצונו, וכלשון רבינו:

"העיקר תלוי ברצון, אם רצונו חזק מאד להתקרב להשם יתברך ולעבוד אותו, רק שקשה לו לשבר תאוות גופו, אז על ידי התקרבות ואמונת הצדיקים, הוא בחינת אכילה, ונאכל הצדיק, היינו שנתהפך למהותו כנ"ל.

"אך אם אין רצונו כלל לעבוד את השם, לא יועיל לו שום התקרבות לצדיקים, והוא בחינת מזון שאינו נתהפך לניזון. כגון אם אוכל אכילה שאין הטבע סובלת אותו, אזי אינו מתעכל ואינו מתהפך לניזון, רק הגוף מקיא אותו. כן הוא בחינה זו ממש, כי אינו נאכל כלל הצדיק, אף שמקורב אצלו. כי הצדיק אינו יכול לסבלו, ומקיא אותו. והוא בחינת הכתוב בארץ ישראל 'כאשר קאה את הגוי', דהיינו שאינה יכולה לסבלו להיות נאכל אצלה שיתהפך למהותה, רק היא מקיאה אותו, ה' יצילנו" (ליקוטי מוהר"ן, קכט).

לפי מעשינו - הכל ברחמים!

ואהבת לך עך כמוך אני ה'

כך מפרש רבינו פסוק זה:

"ואהבת לרעך כמוך אני ה' - היינו שתקבל באהבה, כל הרעות והיסורין הבאים עליך, כי ראוי שתדע, שלפי מעשיך, אחר כל הייסורים והרעות שיש לך, עדיין הוא מתנהג עמך ברחמים, כי היה מגיע לך יותר ויותר ח"ו לפי מעשיך. וזהו 'ואהבת לרעך', שתאהב הרע שבא לך, היינו הרעות והיסורין הבאים עליך ח"ו, תקבלם באהבה, כי 'כמוך' כמו שאתה הוא, היינו לפי מעשיך, 'אני ה'', בעל הרחמים, עדיין אני מתנהג עמך ברחמים" (ליקוטי מוהר"ן, קסה).

קול קורא

וברור שכל אחד מאתנו מחוייב למסור נפשו לפקוח על ביתו ועל בני ביתו אם הם לבושים בצניעות כדת משה ויהודית, כי האחריות תלויה עליו. ואצל אברהם אבינו ע"ה כתיב "כי ידעתי" לא בשביל שהיה ראש למאמינים ולא משום שעמד בעשרה נסיונות ואף לא עבור שגייר גרים ופרסם אלקותו ית' בעולם, אלא בגלל "אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרי"ו היינו חינוך ביתו, שהודיע וחינך את בניו ואת ביתו אחרי לילך בדרך התורה והיראה.

והנה היה ראוי מאד לעשות תקנות איך וכמה ומה יהא הלבושים של הנשים והבתולות, ותן לחכם ויחכם עוד, כי אסור ללבוש בגדים המביאים לידי הרהור עבירה הקשין מעבירה, וגדול המחטיאו יותר מההורגו, והקולר תלוי בצווארו של זה שאינו מזהיר ומוכיח לבני ביתו על זאת.

ידוע הוא הסיפור שבבית רבינו הקדוש ז"ל כיסו פעם איזה חפץ בבגד אשה, וצוה רבינו ז"ל תיכף להסירו באמרו שהיום המוחות חלושות כל כך עד שאפילו זה יכול להביא לידי הרהור ח"ו, ע"כ. גם ידוע רצון צדיק רבינו הקדוש ז"ל שבענייני שמירת הברית יחמירו בכל מיני חומרות, אע"פ שבשאר כל התורה כולה לא היתה דעת קדשו נוטה לחומרות כלל כידוע. ואין מזה עד היכן הקפיד רבינו הקדוש בענין זה יותר מכפי המבואר בשולחן ערוך.

וכל ערום יעשה בדעת ובחכמה יבנה בית, להזהיר את בני ביתו בדרכי נועם ולהסביר להם בטוב טעם גודל התועלת שתתרגלנה לילך בלבוש צנוע כדון וכרוח ישראל סבא, ואין צריך לומר שלא לילך בבגדי פריצות נגד דעת תורה המבואר בשו"ע, וגודל הסכנה שיוכל ח"ו לצמוח מזה, וד"ל.

ואיתא בליקוטי מוהר"ן ח"א סי' י"א שיש שני בחינות שמירת הברית שהם יחודא עילאה ויחודא תתאה, והמדרגה השניה שהוא יחודא תתאה הוא שע"כ ישמור את בריתו ע"פ התורה שלא יצא מדיני התורה, ע"כ. והנה הדבר הראשון בשמירת הברית ע"פ התורה הוא שבני ביתו יתנהגו בצניעות בלבושיהם ובהופעתיהם. ועי"ז יתקדש שם שמים ושם הצדיק האמיתי אשר שמו הק' נקרא גם עליהן.

נזכור נא מה שאמר רבינו הקדוש בזה"ל: "פאר וואס מאכט איר נישט אייערע פרייען פאר חסידות" היינו לעוררם ולהלהיבם ליראת שמים, וגם שתראינה איך שדבר רבינו ז"ל "האוצר של יראת שמים" יקר וקדוש בעינינו וממילא תהייה מושפעות גם כן ללכת ולהתנהג בצניעות וביראת שמים ומדות טובות.

ובזכות נשים צדקניות נגאלנו ממצרים, ובעזרת ה' בזכותם נגאל במהרה מגלות המר והנמחר הזה ע"י משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

על זה באנו על החתום, אסרו חג פסח תש"מ.

לוי יצחק בנדר, בנימין זאב חשין, שמואל שפירא, יעקב מאיר שכתער, ש. משה קרמר

קול קורא והתעוררות

לכל בני חברתינו אנשי שלומינו היקרים, כולם אהובים כולם ברוכים, המקורבים והנקראים ע"ש הצדיק האמת יסוד העולם הננמ"ח ז"ע ועכ"א:

הנה אוי לנו אם נאמר, אוי לנו אם לא נאמר. באנו בזה לעורר ולחזק בדבר עיקרי יסוד היסודות בבית היהודי, הלא הוא ענין הנשגב של צניעות הנשים, אשר לדאבונו הרב נכנס בבתינו רוח הרחוב הפרוץ.

ידוע הוא מה שאמר אדמו"ר ז"ל שלפני ביאת הגואל יכנס טיפין מהמבול של אפיקורסות אף בלבבות הכשרים, וכמו המבול בימי נח שאע"פ שלא שלטה בארץ ישראל אעפ"כ ניתז בה טיפין טיפין. ע"כ. והנה לאחרונה התחיל ליכנס גם בבתי כשרים חוסר צניעות, והמבול של הפקרות ופריצות התחיל להתיז אף בבתי יראים. תפארת עם ישראל בכל הדורות היתה צניעות אימותינו, ואהא! מה עלתה לדורינו שפשטו את עדיים מעליהם, ובמקום יופי דבקו בדופי, לחקות את הגויים במלבושיהם ובהופעתיהם כהעולם המודרני, והכתוב צווח "והיה מחניך קדוש ולא יראה בכך ערות דבר".

ובכן תצא מכאן קריאתנו וזעקתנו לכל אנ"ש די בכל אתר ואתר ה"ו, בשם תורתנו הקדושה ובשם הצדיק האמת המקנא מאד אפילו על ריח של חוסר קדושה (עיין ליקוטי תנינא סימן לב) שכל אחד ואחד יתחזק לבדוק ולתקן את בדקי ביתו באופן שתהיה ראויה להשכינה לשרות בתוכנו!

והנה אך למוטר להסביר גודל הסכנה שיוכל ח"ו להתהוות מקלות דעת בענין הצניעות, חוץ מהאיסורים הכרוכים בעצם חסרון צניעות אשר אסור לדבר דברים של קדושה כנגד גילוי שער או חלקי הגוף הצריכים להיות בכיסוי (ז.א. "מוסתר" למעוטי בדים או גרביים שקופים) והמברך אז ברכתו לבטלה, כמבואר הדק היטב בשו"ע. הנה בימי אנדרלמוסיה אלה רח"ל, עוד צריכין לעשות גדרים וסייגים בביתו כדי להתבדל מהרחוב הסוער ושוטף, ומכ"ש לא לגרוע ח"ו, וכל שכן וכל שכן לא לעבור על איסור המפורש בשו"ע.

לקט ספרי"ם

פנינים מאירים והידושים מזהירים מלוקמים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכמער שליט"א אשר ציין ורשם לפני לזכרון.

פרשת אחרי קדושים

ענין הסייג והמשמרת לתורה

ושמרתם את משמרת יי, (ויקרא יח, ל). איתא (אבות א, א) ועשו סייג לתורה. אפשר לפרש על דרך ושמרתם את משמרת, ודרשו רז"ל (מועד קטן ה, א) עשו משמרת למשמרת. ועל זה כיוון דוד המלך ע"ה שאמר (תהילים קיט, קא) מכל אורח רע כליתי רגלי וגו', כי לא לבד שאני נזהר במצות לא תעשה שכתובות בתורה, אלא אף גם דברים שאין בהם איסור אלא שהוא אורח רע לבד בעיני בני אדם, אפילו מזה אני נזהר, למען אשמור דבריך הכתובים בתורה. שאני נושא קל וחומר בעצמי אם אני נזהר ממה שאין בו איסור אלא שהוא אורח רע לבד בעיני בני אדם, כל שכן שראוי לי ליהזר מן הדבר האסור. מדרש שמואל פרק ראשון משנה א

כל מעשה בני אדם הוא מכח ה' השוכן כם

השוכן אתם בתוך טומאתם (ויקרא טז, טז), ופירש רש"י ז"ל אף על פי שהם טמאים שכינה ביניהם. ונראה לבאר דהנה ידוע אשר אי

אפשר לשום מציאות אם לא היה מאמרו יתברך נותן לזה חיות, וכידוע אשר גם הסטרא אחרא אי אפשר לה להתקיים אלא על ידי ניצוץ אחד אשר יורד גם בתוכה להחיותה, ותמיד צריך אדם לזכור זה, אשר אי אפשר לשום תנועה, לשום הרהור, לשום חוש בלתי היות שם חיות ממנו יתברך ניצוץ אחד קדוש ונורא אשר ירד מאורו יתברך לתוך מעשיהם גשמיים גם המגושמים ביותר וגם בתוך דברים אסורים חלילה, ואשר אי אפשר היה גם לעשות עבירה אם לא היה כח החיות ממנו יתברך המחיה את כח האדם הזה אשר שכת את הניצוץ המחיה אותו ואת הבורא יתברך אשר כל הנעשה הוא על ידו. [הוספת הגר"מ - כשאדם בוחר ברע, לעשות עבירה ח"ו, הרי הוא מכריח כביכול כח מהשי"ת בעשיה זו, כי בלי כח ה' אי אפשר לעשות שום דבר והוא הוריד ניצוץ קדוש לתוך הטומאה, וזה בחינת תשובה להשיב את הדבר - הניצוץ הקדוש לשרשו].

חומים שזורים שנתפרקו

שלאחריו אפשר לעשות, דרך בשעת עשיית הציצית יש חשש שמוסיף על הקשרים. ובשולחן שבת הלוי (ח"ט ס"ח) כתב: "היות שהן השולחן ערוך והן הרמ"א מסכימים לעשות קשר, וכן הובא מהאר"י ז"ע וכן מרבינו חיים ויטאל ז"ע ועוד הרבה גדולי הדורות, אם כן דרך זה עיקר, ואין צריך להתחכם".

ונראה שמי שנצרך לעשות קשר בחוט אחד שהתחיל להתפרק, יכול לעשות קשרים בשאר החומים שמחובר באותו גדיל גם לשיטת המשנה ברורה, שהרי כבר הוסיף על חמשת הקשרים.

כפול שמונה

על פי הלכה צריכים לכפול כל חוט לשנים. אבל כיום כופלים כל חוט לשמונה, ונקראים 'ציצית כפול שמונה'. ומקור המנהג הוא על פי קבלה, שכן נמצא שיש מספר רנ"ו חומים בכל הד' ציציות. כי שמונה חומים בכל גדיל וכל אחד כפול שמונה, ובסך הכל של ד' גדילים נמצאו רנ"ו חומים, והוא מספר כנפי החיות המסבבים את כסא הכבוד, והציצית הרי בא להזכיר את הכסא הכבוד (מובא בשע"ת ס"ק רע"ו לטק הקמח החדש אות יד).

ואם נפתח חוט שכפול שמונה באופן שעדיין הוא שזור ומכופל בשני חומים יחידים, הוא כשר, וכתב המשנה ברורה (ביה"ל ד"ה ונעשה) שצריך לומר בפירוש דלא ניחא ליה רק בשמונה חומים או שיחתוך המותר כדי שלא יעבור על כל תוסף. אמנם באשל אברהם מבוטשאטש כתב שאם נשאר כדי עניבה שלא התפרק, אין לחוש על השאריות משום כל תוסף.

חוט שהתפרק

כל חוט של ציצית צריך להיות 'שזור' שיהא מכופל בשני חומים, ואם נתפרקה השזירה ונעשה כשני חומים יחידים הרי זה פסול לציצית. ונפסק בשולחן ערוך (סי' יא ס"ג) שאמנם אם לא נתפרק כל החוט לגמרי ונשאר מחובר כשיעור כדי עניבה, כשר. וכתב המשנה ברורה (ביה"ל רס"י ז') שב-4 ס"מ יש שיעור כדי עניבה, ולכן אם נשאר שזור 4 ס"מ בתחתיתו הרי זה כאילו החוט קיים.

קשר או דבק בראש החוט

המחבר (שם ס"ד) והרמ"א (שם ס"ג) כותבים שטוב לעשות קשר בראש החוט, כדי שלא יתפרק החוט במשך הזמן ויפסל. אך המשנה ברורה (סק"ח) הביא שזהו דוקא בחומים שמתפרקים בקלות, או שכבר התחילו להתפרק, אבל חומים שהם שזורים יפה ואינו מצוי שיתפרק אין לעשות בו קשרים, דלכתחילה אין להוסיף על החמשת קשרים שיש בכל גדיל. אכן למעשה מצוי הרבה פעמים שעל ידי הכביסה מתפרק השזירה, וכדי למנוע את זה אפשר להדביק כל חוט בראשו עם דבק שקוף כדי שלא יתפרק, ובזה אין חשש שמוסיף על חמשת הקשרים. וכן כתב האשל אברהם מבוטשאטש שיש לעשות שאר החבולות חוץ מקשירה שלא יתפרקו.

אבל בספר בעל שם טוב על התורה (פרשת שלח אות ד) מובא שהרה"ק רבי פנחס מקאריץ ז"ע אמר בשם הבעש"ט ז"ע שאין לעשות הקשרים ביום עשיית הציצית, אבל ביום

חומים הכשרים והמהודרים לציצית

א"ז ז"ל בעל הקנה בושם לא היה מחמיר אפילו לעצמו, אך כאשר חיתן בנותיו וקנה טלית לחתניו בחר לתת להם ציציות 'ניפוץ' לשמה' שכל הנותן מתנה בעין יפה הוא נותן.

הגזיזה והליבון - אין צריכים להיות לשמה לכל הדעות, אך בספר רבי ישראל מסלנט (עמו"ק) כתב הכותב ש'כמדומה' היה דעתו של רבי ישראל ז"ל שהציצית משעת גזירתה יהיו לשמה. והוא פלא גדול.

תהליך הטווייה בזמנינו

בעבר היה נעשה כל התהליך יצור החוט בצורה ידנית, אבל כיום מייצרים כל החומים של הבדים בעולם במכונה העובדת ע"י עלעקטר"י, ואם לוקחים חוט מבד רגיל ועושים ממנו ציצית הוא פסול, שנעשה על ידי גוים ומכונה ושלא לשמה. ויש כמה אפשרויות אין לייצר כיום חומים הכשרים לציצית; אפשר להתחיל ידני מהתחלה משלב הגזיזה והליבון, ואפשר גם לקנות 'לשונות' של צמר' מוכנים שעברו תהליך גזיזה ליבון וסריקה במפעל של גוים, ולטוות מהם חומים בצורה ידנית על ידי יהודים, שיהא הטווייה והשזירה לשמה. ואפשר גם לקנות 'לשונות' שלא עברו תהליך סריקה ולסרוק אותם בצורה ידנית כדי לקיים את החומרא של המהר"ם מרוטנברג של 'ניפוץ לשמה'. - בדרך כלל מצויין על כל אריזה של ציצית - בתנות מאיזה שלב נעשה לשמה, מהטווייה, מהלשונות, או מהניפוץ.

חומי פורגאן

קיים בשוק סוגי חומים רפויים שמתפרק בקלות ונקראים 'חומי פורגאן', והם סוגי חומים שעומדים בשלב שלאחר הסריקה קודם הטווייה הרגילה. [בתוך המפעל נותלים את הלשונות ומעבירים אותם בין שני גלילים

והם מתחככים זה בזה וגם מסתובבים קצת הלך ושוב, ויוצא מביניהם חוט חלק ופשוט לא מגולגל ולא כרוך ושזור]. ונפלה מחלוקת בין האחרונים שבדור הקודם אם מותר לקחת חומי פורגאן ממפעל של גוים ולהמשיך את הטווייה ביד ישראל לשם ציצית. לדעת הגאב"ד מפניסק ז"ל (שו"ת זקן אהרן ח"א סי' א) נחשב שלב זה כהתחלת טויה, כיון שכבר נעשו כצורת חוט ונמשכו כבר מה הלשונות, וכיון שהותחל מעשה הטויה ביד גוי הרי זה פסול לציצית גם אם ימשיך אחר כך ביד ישראל. ואילו לדעת הגאב"ד מבראדי ז"ל (שו"ת מחזה אברהם סי' א) והמהר"ט ז"ל (ח"ב סי' עז) נחשב שלב זה כניפוץ כיון שעדיין לא התפתל סביב עצמו, ואם מכאן ואילך נעשה ביד ישראל הרי זה כשר לציצית. וא"ז ז"ל בשו"ת קנה בושם (ח"א סי' א-ד) העלה כדעת הפוסלים, ובשו"ת מנחת צחק (ח"ה סי' יב) מסיים שבשעת הדחק הממיל יש לו על מי לסמוך.

כיום יש הכשר מהבד"ץ גם על ציצית שנעשה מחומי פורגאן, אלא שמשמשים עם חומי פורגאן קצת יותר רחבים, ובשעת הטווייה מושכים סיבים מתוך חומים אלו ומסבבים אותם, כדרך שמייצרים חוט מלשונות רגילות,

יש כיום מבחר של חומי ציציות בכל חנות של 'תשימי קדושה'; אפשר לקנות טלית קטן מצויצית ב-15 ש"ח, ואפשר לקנות ד' חומי ציצית לבד בלי טלית קטן ב-400 ש"ח ויותר, הכל תלוי ברמת ההידור. וראוי לדעת על מה זה מבוסס, ובאיזה הידור צריכים לבחור ועל איזה מהם יש לוותר. ננסה בע"ה לסדר הדברים:

תהליך יצירת החומים

כל חוט עובר תהליך של חמש מלאכות, מהשלב שהוא צמר על גבי הכבשה עד שנוצר ממנו חוט כשר לציצית, והם: גזיזה, ליבון, ניפוץ, טווייה, שזירה.

הצמר שגודל על הכבשה הם סיבים דקים מסובכים, מולוכלים ושומניים, ואי אפשר לייצר מהם חוט. על כן 'גוזזים' בתחילה לשונות של צמר מהבעל חי, ולאחר שנגזזו הלשונות מכניסים אותם בשלב השני, בתוך מים המעורבים עם חומרי ניקוי כדי להשרותם ולכבסם מן השמנונית שדבוק עליהם. לאחר שיוצאים הלשונות נקיות מתחיל השלב של 'ניפוץ', סורקים את הלשונות במסרקות כדי להסיר מהם את הפסולת וכדי לשחרר את הסיבים המסובכים והמפתלים. אחרי שהלשונות עוברים תהליך של ניקוי וסירוק, מתחיל השלב של 'טווייה'. לוקחים 'פלך' עם 'כישור' שהם סוגי מוטי עץ שבעזרתם מושכים חלקי סיבים מן הלשונות, ומסבבים את הסיבים סביב עצמם, ועל ידי שמסבבים את הפלך מסתובבים הסיבים, וכאשר חלקי הסיבים מתפתלים סביב עצמם נוצר חוט חזק. לאחר שנוצר חוט, כופלים את החוט ומסבבים אותו סביב עצמם עד שמתחברים יחד, וזה נקרא שזירה.

חיוב לשמה

נפסק בשולחן ערוך (סי' יא ס"א ב) שחומי הציצית חייבים לעשותם 'לשם מצות ציצית', שצריכים לומר בפיה מלא 'לשם מצות ציצית', לא רק במחשבה (משנ"ב סק"ד). ואם לא נעשו לשם מצות ציצית הרי הם פסולים. שכן למדו חז"ל מהפסוק 'גדילים תעשה לך' תעשה לשם חובך' (סוכה ט.).

כאמור יש חמשה שלבים שעל ידיהם נוצר חוט של ציצית, אבל לא כל השלבים חייבים להיות לשמה.

הטווייה - חייבת להיות לשמה לכל השיטות.

השזירה - מחלוקת ראשונים, ובשולחן ערוך נפסק שצריכה להיות לשמה, אך אם יש עוד צירוף מצרפים את שיטת המקילים (משנ"ב סק"י וביה"ל ד"ה לשמן).

הניפוץ - אינו צריך להיות לשמה מעיקר הדין, וכן העיד הרמ"א (שם) שהמנהג להקל בזה. אך דעת מהר"ם רוטנברג שיש להחמיר לכתחילה גם בניפוץ, ששיטתו כל מה שנכלל בשו"ע טווי ונוז' יש לעשות לשמה, ושוע הוא הניפוץ. ובמשנה ברורה (סק"א) הביא שהמהר"ל מפראג הסכים להחמיר לכתחילה. אמנם למעשה אין נוהגים להחמיר בזה, וגם

אסרתים, ונכרז בבית הכנסת ובית המדרש אברהם פסולים". וכן החזיק בשו"ת מחזה אברהם (סי' א) שאם לא נעשה בכח האדם הרי זה שלא לשמה.

מנגד, בשו"ת חסד לאברהם (ח"ב סי' א) והיד יוסף (סי' שכח סק"א) הכשירו ציצית שנטוה על ידי גלגלי מים אם נעשה על ידי גרמת האדם לשם מצות ציצית, דלשמה אינו מחייב שיהא נעשה בכח האדם וכל שנוצר המעשה על ידי גורם של לשמה כשר. והחזון איש (א"ח סי' יו סק"א) כתב, שאם נעשה ההתחלה על ידי כח האדם לשמה אפשר להמשיך מעשה הטווייה גם על ידי מכונה עלעקטר"י, שהמשך הפעולה נמשך אחרי התחלת המעשה.

היום קיים בשוק כמה סוגי ציציות: 'ציצית מכונה' התחלתם נעשה בעבודת יד והוא כשר רק לשיטת המקילים הנ"ל. ציצית 'עבודת יד', יש שנעשה על ידי קבוצת גלגלים שממשיכים להסתובב על ידי מעשה קטן של אדם, והבד"ץ מעניקים הכשר על זה (שמעתי מאמרו של שליט"א שנתחמ"י היסט מתחילה כה בי אולי זה לא נקרא 'מעשה טויה', אך מפני הצורך הקל). ויש מהדריש אחר ציצית שנעשה מסוגי גלגלים שאינם ממשיכים להסתובב רק עם פעולת האדם, וא"ז ז"ל בעל הקנה בושם היה מהדר לקחת ציצית שנטוה מגלגל אחד.

וכן יוצא שנחשבו חומי הפורגאן כלשונות ולא כהתחלת טווייה החומים. ובדרך כלל אלו שלא נוצרו מחומי פורגאן מצויין את האריזה שנעשה לשמה מהשלב של 'לשונות' או מהשלב של 'ניפוץ'.

טווייה בעבודת יד או במכונה

כידוע לפני כ-200 שנים התעורר פולמוס על כשרות המאשין ציצית, שלא נטוה על ידי פלך וכישור, רק על ידי קבוצת גלגלים שסובבים על את זה, האדם מסבב מעט גלגל קטן ועל ידי זה מסתובבים הגלגלים סביבו גדול וממשיכים להסתובב עוד, ונמצא שהטווייה לא נעשית ישיר מכח האדם רק מכוח כוחו. והיו כאלה שטוה את החומים גם בגלגלי מים שמסתובב מזרם המים ולא מכח האדם כלל.

הדברי חיים (שו"ת ח"ב סי' א) יצא חוצץ נגד ציציות שנעשה במכונה, וכתב: "בני הרב אבד"ק שינאווא אמר לי שכל הרואה המאשין ראה שאינו נעשה כלל בידי אדם, ולכן לדעתי ראוי לפסול הציצית, ובפרט כי ידוע אופני המאשין שנשתנים כמעט בכל יום ומי יודע למחר מה יהיה בזה, והא"ץ שביביל פרנסת איש אחד נקל במצוה החשובה נגד כל המצות. אין זה יראת השם, ובטוח אני לראות מהרה במפלת המאשין... בגלילותינו

רבי אבא'לע (ט)

ברכה לזרע של קיימא

ר' אבא זכה להתחתן עם נכדת רבינו ז"ל, ושלה פ"ג למהרה"ג שיתפלל עליו שיפקד בזרע של קיימא, כנזכר במכתבו של מוהרנ"ת בעלים לתרופה, וז"ל:

ו'שלום רב לידידי כנפשי, הרבני המופלא, הוותיק הנגיד מו"ה אבלי'ע נ"י, עם כל יוצאי חלציו שיחי'. קיבלתי מכתבכם עם העשרה רובל כסף. בעל הרחמים ימלא משאלות לבכם לטובה מהרה, ותזכו להוליד זרע של קיימא חיש קל מהרה, ויתן אריכת ימים ושנים ורפואה וכל טוב ליוצאי חלציהם מכבר, עוד ינובון בשיבה טובה" (סי' רע"ג).

"לנחמה ולשמחה בכל עת"

מוהרנ"ת הזהיר את תלמידו ר' אבא שלא לצער את אשתו ח'ו בשביל שלא נפקדה בזש"ק, והזכירו בתוך דבריו שהוא סגולה לבנים, לבלי לצערה, רק אדרבה לנחמה ולשמחה בכל עת וז"ל:

"ולמען ה' יתברך שתכבד את אשתך היקרה, שהיא מגזע הזקן וכו' הוה, ומגזע קדושים הרבה, מכל שכן שלא תצערה ח'ו בשום דבר, ובטח ה' כי לא יעזוב אותך, ואשר זכה אותך להתדבק בבת טובים וקדושים כמותה, וניצלת ממה שיניצלת כידוע לך (עיין בימות סג), הוא יזכה אותך ברחמי העצומים להוליד ממנה בנים ובני בנים, כי הרבה ריווח והצלה לפניו, כי גם זה מסוגל לבנים לבלי לצערה ח'ו כלל, אדרבה לנחמה ולשמחה בכל עת, וכמו שמצינו באלקנה וחנה הלא אנכי טוב לך וכו', עד שזכו להוליד את שמואל, ובת מאה ושלישים שנה היתה. מכל שכן וכל שכן שתהילה לא-ל היא עדיין ראויה להוליד כמה בנים בעזרת ה' יתברך. וה' אשר פקד את שרה רחל וחנה, הוא יפקדם ברחמים מהרה בזרע של קיימא לעבודתו ויראתו, ויקיים בהם ההפטרה של פרשה זאת שהוא 'רני עקרה לא ילדה' וכו', כי רבו בני שוממה וכו', מכל שכן וכל שכן שהיא אינה עקרה כלל, רק לכל עת וכו' ללדת" (סי' תל"ו).

[יש שכתבו ששנתו היתה מרת פיגא סאסיא בת מרת שרה בת רבינו ז"ל. ובזה תבין מה שרואים בעל"ת שכמה פעמים בעת שמוהרנ"ת ערך מכתבים לר' אבא מזכיר גם כן את ביתו ויוצ"ח וכו' בברכת חמות, אף שאין דרכו של מוהרנ"ת ז"ל במכתביו בזה, אבל בשביל היותה נכדת רביז"ל נהג עצמו מוהרנ"ת לדרוש בשלומם כמו שנהג גם עם כל נכדי רביז"ל. עוד יש להעיר כי בעל"ת כתבו מוהרנ"ת כמ"פ ברכות לו וליוצ"ח "ויתן אריכת ימים ושנים ורפואה וכל טוב ליוצאי חלציהם מכבר" (סי' רע"ג). "ולכו וינקותם ויהיה כזית הודם, בניהם ובני בניהם יהיו כשתילי זתים סביב לשולחנם" (סי' תל"ו). "עם שלום וזנות תחי' עם כל יוצאי חלציו שיחי', עוד ינובון בשיבה טובה, והי' כגן רוה" (סי' תנ"ג). "עם כל בני ביתו ויוצ"ח" (סי' סס"ח). ומזה רואים שהיו לו בנים מכבר. גם לא נזכר בשום מקום מהחנותה שר' אבא נשא נכדת רביז"ל, ולכאורה נראה מזה שכבר היה לו בנים לפני זה מזוגו הראשון, ונכדת רביז"ל היתה זיווגו השני, וכנראה שלא נפקדו.]

יוצאי חלציו

בערב ראש השנה שנת תרל"ו שבקה חיים לכל חי וזגותו הצדיקת (נתיב' סי' ז), נראה שזה היה נכדת רביז"ל ולכן כינה אותה בשם "צדיקת"). ואחר הסתלקותה נתחתן ר' אבא עם בתו של הרבני הנכבד, עשיר מופלא ומפורסם, ר' זייצק מקיבו ז"ל (שיש"ק ח"ד סי' תרפ"ה).

שמה היה מרת אדל ע"ה, ונולדה להם בת ושמה 'חיה', וכן בן ושמו 'שמואל' (מזכיר בחפזי אמונה סי' ה' תאריך המכתב א' תוריע תרל"ח, ב' שנים אחרי ששאתו שבק חיים לכל חי) ונקרא כן על שם אביו רבי שמואל ע"ה, שכפי הנזכר עוד זכה לקבל פני רביז"ל ולהתברך מפיו.

נערך ע"י הר"ח רבי נחמי שוארשטין שליט"א בעמ"ס "אוצרות עלים לתרופה".

רפואות קלות

אף על פי כן על ידי עניית 'אמן יהא שמיה רבא' ככוונה ובכל כוחו מוחלין לו.

העצה השניה היא: "שמירת שבת כהלכתו" בכל תנאים ודקדוקיו, והשבת יהיה לו יום של דבקות הבורא. לנצל את השבת בתורה ותפילה כראוי וכיאות, בזמירות השבת ובסעודותיו, שעל זה נאמר שהשומר שבת כהלכתו אפילו עבד עבודה זרה כדור אנוש מוחלים לו (שם קיח).

הסגולה השלישית: להיזהר בשיירת הים שאומרים בכל יום לאומרה בקול ובשמחה רבה, כאילו באותה שעה יצא ממצרים, ואזי יזכה למחילת עוונות בלי יסורים. ומביא מדרש (תהלים יח) על הפסוק "ויסע משה את ישראל מים סוף" - שהסיעם מעוונותיהם, מכיון שאמרו שירה נמחלו להם כל עוונותיהם. נמצא שיירת הים היא מחילת עוונות.

והרפואה הקלה הרביעית, המסוגלת להציל מכל היסורים היא: המעביר על מדותיו, שאמרו חז"ל שמעבירין לו על כל פשעיו (ר"ה ז), ועל כן יקבל את בזיונותיו באהבה, למחול על שפגעו בו ולעשות טובה לאלו המרעין לו. וכלשונו שם: "לכן יוכיח האדם את נפשו ויאמר, למה תסבול יסורים בעולם הזה ובגיהנום על עוונותיך, הלא טוב לך לסבול חרפת אנוש וגידופיו, ולא תענה, ותשמח ביסורים אלו, כי תעלת רפואה הם לנפשך, זרח בחושך אורך."

והסגולה החמישית שמביא שם, היא: ההתבודדות! וזה לשונו שם: 'לענות רצון יפרוש עצמו במקום מיוחד שלא יראוה בני אדם, וישא עיניו למרום אל מלך יחיד עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות כמטרה לחץ כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ועל דרך זה כאשר הוא יבוא לשום פניו אל א-להיו כן הוא יתברך ישים אליו ויחדיו ידובקו. כך שמעתי מפי מורי ורבי **החסיד הקדוש כבוד ר' יוסף סאגיס זלה"ה** וכן היה הוא עושה, וכן מצאתי **לרבינו יצחק דמן עכו שכמה חסידים** היו עושים כן בימיו, ודוק ותשכח כן בדברי **רמב"ם ורמב"ן וחובת הלבבות והר"ר יונה ז"ל.**

והשישית: כאשר החכם דורש דברי אגדה, ישמע ויאזין לו. כי אז הקב"ה מוחל העוונות לכל הנמצאים שם (מדרש משלי י), כי באותה שעה יש התעוררות והמתקה גדולה, להיות שם אז ונמתקין הדינים ונעשה מחילת עוונות.

בדרך כלל כאשר מדברים הקדמונים מ'תשובה', הם מורים על תעניות וסיגופים, שזה למעלה מכוחותינו בזמננו הנוכחי, להרבות כל כך בתעניות וסיגופים. וגם ב'ספר חרדים' מפרט לכל עוון כמה תעניות נזקקים לתקוננו.

עם כל זה לבסוף מביא סיפור אשר שמע מפי מגידי אמת, וזלה"ק (מצות התשובה פרק ז): "שאי'ע במלכות קאסטילי'א באחד משרי המלך הפרתמים בלכתם לצוד ציד להביא, רדף אחר שועל לצודו, ועקץ השועל את רגל השר עקיצה קטנה שלא הרגיש בה. ביום השני התחילה רגלו לצבות, ביום השלישי צבתה מאד, ורופאי המלך נלאו לבקש מיני רפואות משונות בדמים יקרים מאד ולא יכלו, ונאשו ממנו, והיה מצוה מחמת מיתה וכל בני ביתו בוכים.

והנה נכנס ערבי אחד ממשרתי וראה את הצרה הגדולה ואת החולי שחלה אדוניו, וישאל אותם: מה החולי הרע הזה פתאום בא לאדוני? ואמרו לו: עקיצה קטנה של שועל הביאה לו את המות הזה. ויען אליהם: אל תיראו כי בעזרת הא-ל אני ארפא אותי! וילך במהירות אל השדה וילקוט מיני עשבים ידועים וירץ ויבא אל בית אדוניו, ויכתוש את העשבים במכתש, וישם על רגל אדוניו פעמיים ושלוש, מיד התחיל להתרפא. ביום הג' נתרפא והלך על רגליו, וישתוממו הרופאים ויהללו את האלקים אשר ברא מיני סגולות בעשבים," ע"כ.

ומסיים החרדים: "נמצא שיש רפואות יקרות שחייבים להביאם ממרחקים, אבל יש רפואות קלות. ועל דרך זה [ברוחניות] יש לנו לבקש בשדה אשר ברכו ה', הוא הגמרא, מיני סגולות ורפואות קלות לרפאות חולי הנפש החלושים שאין בהם כוח לסבול הרפואות הקשות של תעניות וכיוצא בהם."

ומביא שם ששה דברים שעל ידם נפטרים מתעניות וסיגופים, ועל ידם אין צריכים לד' חילוקי הכפרה:

הראשון הוא: עניית 'יהא שמיה רבה בכל כוחו', ולכוון שהקב"ה יתגדל בכל העולמות, שעליו אמרו חז"ל "אפילו יש בו שמץ מינות מוחלין לו" (שבת קט"ז). כלומר גם אם האדם נכשל במינות שהיא מהגרועות ביותר,

<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שמואל פראנק הי"ו ולאביו</p> <p>להר"ח ר' אריאל בלום שליט"א לרגל אירוסין בנו הבה"ח משה צבי נ"ו עב"ב בת</p> <p>להר"ח ר' ישראל סיני שליט"א יה"ר שיוכח לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק ויע"א</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר יחזקאל פראנק הי"ו ולאביו</p> <p>להר"ח ר' חיים אריה פראנק שליט"א לרגל חולית הבת והנדה</p> <p>יה"ר שיוכח לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שמעון פריד הי"ו לרגל חולית הבת</p> <p>יה"ר שיוכח לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' שמואל אגשין שליט"א לרגל אירוסין בנו הבה"ח נתן דוד נ"ו עב"ב בת</p> <p>להר"ח ר' יצחק מייזל שליט"א יה"ר שיוכח לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק ויע"א</p>
<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שמואל זילבער הי"ו ולאביו</p> <p>להר"ח ר' יעקב יצחק זילבער שליט"א לרגל חולית הבת והנדה</p> <p>יה"ר שיוכח לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר יהודה מייל הי"ו לרגל חופת בנו שמעון נ"ו לרגל חופת הנדה והנדה</p> <p>יה"ר שיוכח לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ח ר' אברהם שמואל ורדיק שליט"א לרגל חופת בנו ח' יצחק נ"ו לרגל חופת הנדה והנדה</p> <p>יה"ר שיוכח לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מול טוב</p> <p>להר"ר שרעא גרינעלד הי"ו לרגל חולית הבת</p> <p>יה"ר שיוכח לגולה לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>